

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๔

วันที่ ๑๐ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง	นายณัฐพร โตประยูร	ผู้ร้อง
	นายอานนท์ นำภา ที่ ๑	
	นายภาณุพงศ์ จาดนอก ที่ ๒	
	นางสาวปณิสยา สิริจิรวัฒนกุล ที่ ๓	
	นายพิรัชต์ ชิวารักษ์ ที่ ๔	
	นางสาวจุฑาทิพย์ ศิริขันธ์ ที่ ๕	
	นางสาวสิริพัชระ จิงธีรพานิช ที่ ๖	
	นายสมยศ พุกกะเวส ที่ ๗	
นางสาวอาทิตยา พรพรม ที่ ๘	ผู้ถูกร้อง	

ผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ดังนี้

ผู้ร้องร้องว่า เนื่องจากได้มีคณะบุคคลประกอบด้วยกลุ่มกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ร่วมกับสหภาพนักเรียนนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย กลุ่มแนวร่วมนิสิตมหาสารคามเพื่อประชาธิปไตย กลุ่มเสรีไทยพลัส ใช้สถานที่ต่าง ๆ ในการจัดเวทีชุมนุม มีการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และมาตรา ๑๑๖ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ละเมิดต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นที่เคารพสักการะของปวงชนชาวไทย เป็นการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยเฉพาะผู้ถูกร้องทั้งแปดเป็นบุคคลที่ปราศรัยเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้กระทำการขบวนการมีการนำแนวคิดมาจากพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งคอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ปรากฏสัญลักษณ์การชูสามนิ้ว และการไม่ยอมรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึง

การปราศรัยในสถานที่สาธารณะหลายครั้ง ดังนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีเสกคาถาปกป้อง
ประชาธิปไตย บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีเชียงใหม่จะไม่ทน
จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยสรุปได้ว่า ที่มาชุมนุมกันในวันนี้เพื่อจะยืนยันว่านอกจาก
ข้อเสนอ ๓ ข้อ ที่พูดกันทุกเวทีแล้วยังมีข้อเสนอที่สำคัญที่สุดคือการแก้ปัญหการขยายพระราชอำนาจ
ของสถาบันกษัตริย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หมายถึง
กษัตริย์ต้องอยู่เหนือการเมืองและอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นสถาบันกษัตริย์พยายามจะขยาย
พระราชอำนาจผ่านทางคณะรัฐประหาร พระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
เป็นประมุขต้องไม่เซ็นรับรองการรัฐประหาร เมื่อมีการรัฐประหารสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องยืนอยู่
ฝ่ายประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องที่ ๒ ปราศรัยสรุปได้ว่า ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ คือ การรวมอำนาจ
ขุนนางและข้าราชการไว้กับกษัตริย์ พระมหากษัตริย์มีอำนาจเด็ดขาดในการบริหารราชการแผ่นดิน
ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ รัชกาลที่ ๖ และรัชกาลที่ ๗ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕
ได้มีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย
เพราะพระมหากษัตริย์อยู่เหนืออำนาจอธิปไตย ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจ
ตุลาการ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ วรรคสอง บัญญัติว่า ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้อง
พระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ คือการอยู่เหนืออำนาจของประชาชน โดยที่ประชาชนไม่สามารถ
แตะต้องได้ ถ้าใครฝ่าฝืนถือว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เจตนากการชุมนุม
ในครั้งนี้องค์การให้พระมหากษัตริย์อยู่ในที่ที่เหมาะสม สามารถอยู่ร่วมกับประชาชนได้ ผู้ถูกร้องที่ ๓
เป็นผู้อ่านประกาศกลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑ สรุปได้ว่า นับแต่คณะราษฎร
ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยหวังว่าประเทศจะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่เหนือระบอบการเมืองอย่างแท้จริง แต่หาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เนื่องด้วย
พระมหากษัตริย์ยังคงทรงอำนาจเหนือการเมือง เมื่อเกิดการรัฐประหารพระมหากษัตริย์ก็ทรงลง
พระปรมาภิไธยแต่งตั้งหัวหน้าคณะรัฐประหารอันเป็นการรับรองให้การรัฐประหารครั้งนั้น ๆ ชอบด้วย
กฎหมาย ทรงโยกย้ายกำลังพล รวมถึงถ่ายโอนงบประมาณแผ่นดินเป็นทรัพย์สินส่วนพระองค์ ทรงใช้
พระราชอำนาจนอกกฎหมายแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการประชามติแล้วให้สามารถเสด็จไปประทับ
นอกราชอาณาจักรได้โดยไม่ต้องตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เหตุที่ทำได้เช่นนี้เนื่องจากรัฐบาล
เผด็จการยอมสยบอยู่ภายใต้เงาของพระมหากษัตริย์และยังแอบอ้างสถาบันพระมหากษัตริย์เพื่อหา
ผลประโยชน์ การเช่นนี้เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข ราษฎรทั้งหลายพึงรู้เถิดว่าพระมหากษัตริย์ประเทศเรานี้มิได้ทรงอยู่เหนือการเมือง หากแต่เป็น

รากเหง้าของปัญหาทางการเมืองตลอดมา ทั้งที่ราษฎรประสบความยากลำบาก อีกทั้งทรงมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับกลุ่มกบฏผู้ก่อการรัฐประหารล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเหตุนี้แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุมจึงเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาวาดด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังนี้

ข้อ ๑ ยกเลิกมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ที่ว่าผู้ใดจะกล่าวฟ้องร้องกษัตริย์มิได้ และเพิ่มบทบัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถพิจารณาความผิดของพระมหากษัตริย์ได้เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับคณะราษฎร

ข้อ ๒ ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เปิดให้ประชาชนใช้เสรีภาพแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ได้ และนิรโทษกรรมผู้ถูกดำเนินคดีเพราะวิพากษ์วิจารณ์สถาบันพระมหากษัตริย์ทุกคน

ข้อ ๓ ยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้แบ่งทรัพย์สินออกเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงการคลัง และทรัพย์สินส่วนพระองค์ที่เป็นของส่วนตัวกษัตริย์อย่างชัดเจน

ข้อ ๔ ปรับลดงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรให้สถาบันกษัตริย์ให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศ

ข้อ ๕ ยกเลิกส่วนราชการในพระองค์ หน่วยงานที่มีหน้าที่ชัดเจน เช่น หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ให้ย้ายไปสังกัดหน่วยงานอื่น และหน่วยงานที่ไม่มีความจำเป็น เช่น คณะองคมนตรี ให้ยกเลิกเสีย

ข้อ ๖ ยกเลิกการบริจาคและรับบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลทั้งหมด เพื่อกำกับให้การเงินของสถาบันกษัตริย์อยู่ภายใต้การตรวจสอบทั้งหมด

ข้อ ๗ ยกเลิกพระราชอำนาจในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ

ข้อ ๘ ยกเลิกการประชาสัมพันธ์และการให้การศึกษาที่เชิดชูสถาบันกษัตริย์แต่เพียงด้านเดียวจนเกินงามทั้งหมด

ข้อ ๙ สืบหาความจริงเกี่ยวกับการสังหารเช่นฆ่าราษฎรที่วิพากษ์วิจารณ์หรือมีความข้องเกี่ยวใด ๆ กับสถาบันกษัตริย์

ข้อ ๑๐ ห้ามมิให้ลงพระปรมาภิไธยรับรองการรัฐประหารครั้งใดอีก

นอกจากนี้ กลุ่มบุคคลดังกล่าวข้างต้นได้เดินสายไปเปิดเวทีปราศรัยด้วยถ้อยคำในลักษณะเดียวกันในท้องที่ต่าง ๆ อีกหลายครั้ง เช่น เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีขอนแก่นพอกันที จังหวัดขอนแก่น วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีอยุธยาไม่สิ้นประชาธิปไตย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีตึ๊ดนี้ไว้เผด็จการ จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้ร้องเห็นว่าการปราศรัยในวัน เวลา และสถานที่ต่าง ๆ ของคณะบุคคลดังกล่าว มีเนื้อหาบิดเบือน จาบจ้วง ล้อเลียน หมิ่นพระบรมเดชานุภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างรุนแรง เป็นการกระทำที่มีเจตนาล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๒ การกล่าวอ้างของคณะบุคคลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าได้เคารพเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการใช้สิทธิและเสรีภาพพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยจะต้องเป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๔ การอ้างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลโดยละเอียดข้อจำกัดของการใช้เสรีภาพตามกติกาสากล และการสนับสนุนให้ใช้เสรีภาพโดยไม่เคารพข้อจำกัด จึงเป็นอันตรายร้ายแรงเพราะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการใช้เสรีภาพในทางที่ผิดกฎหมาย อีกทั้งเมื่อพิจารณาเนื้อหาในประกาศหรือข้อเสนอต่าง ๆ พบว่าข้อเสนอหลายเรื่องขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญในเรื่องการคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์และพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่มีอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ สอดคล้องตามหลักสากลกับประเทศที่ปกครองโดยพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยปรากฏรับรองไว้อย่างมั่นคงต่อเนื่องนับแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน ไม่สามารถกระทำการแก้ไขได้เพราะจะขัดต่อหลักการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจตีความได้ว่า ข้อเสนอในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นการทำลายหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญที่สัมพันธ์กับข้อห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยสั่งการให้ผู้ถูกร้องเลิกกระทำดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุด เพื่อขอให้อัยการสูงสุดร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังที่ผู้ร้องได้กล่าวมาข้างต้น แต่อัยการสูงสุดมิได้มีคำสั่งไม่รับคำร้องของผู้ร้อง และมีได้ดำเนินการใด ๆ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสาม ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยและมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งแปดเลิกการกระทำดังกล่าว คำร้องนี้จึงเป็นการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ แต่เมื่อคำร้องที่ผู้ร้องยื่นต่ออัยการสูงสุดระบุว่า การชุมนุมปราศรัยในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ มีผู้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง จำนวน ๓ คน คือ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เท่านั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่ง

รับคำร้องเฉพาะการกระทำในการชุมนุมปราศรัย เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ไว้พิจารณาวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

๑. คำร้องและข้อกล่าวหาไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรา ๔๙ กลุ่มเครือข่ายไม่ชัดเจน เนื่องจากไม่ปรากฏสภาพแห่งข้อหาที่ชัดเจนว่าผู้ถูกร้องทั้งสามใช้สิทธิหรือเสรีภาพล้มล้างการปกครองอย่างไร ข้อเท็จจริงในคำร้องเป็นข้อกล่าวหาที่เลื่อนลอย ไม่บ่งชี้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสามใช้สิทธิหรือเสรีภาพหรือกระทำการใดเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่อาจเข้าใจถึงสภาพแห่งการกระทำที่เป็นข้อกล่าวหา ทั้งไม่ได้บรรยายตามองค์ประกอบของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ เนื่องจากบทบัญญัติมาตราดังกล่าวให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งให้เลิกการกระทำที่เป็น “การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ซึ่งวัตถุประสงค์แห่งการพิจารณาคดี คือ การใช้สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล โดยต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นใช้สิทธิหรือเสรีภาพโดยเจตนา “ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” หรือไม่ แต่คำร้องไม่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องทั้งสาม “ล้มล้าง” ระบอบการปกครองอย่างไร ผู้ร้องเพียงแต่กล่าวอ้างว่าการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๕๐ รวมถึงการโต้แย้งเหตุผลในข้อเสนอการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑๐ ข้อ เป็นการบรรยายคำร้องที่นอกเหนือไปจากองค์ประกอบและสภาพแห่งข้อหาที่อยู่นอกเหนือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ซึ่งเป็นคนละประเด็นกับการวินิจฉัยว่า การใช้เสรีภาพในการชุมนุมและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของผู้ถูกร้องทั้งสามชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ส่วนที่กล่าวอ้างว่าผู้ถูกร้องทั้งสามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และมาตรา ๑๑๖ นั้น การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดต่อความมั่นคงตามประมวลกฎหมายอาญา ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับคำร้องของผู้ร้องไว้วินิจฉัย

๒. ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสามยุติหรือสั่งให้เลิกการกระทำได้ เนื่องจาก การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามได้ยุติสิ้นสุดลงแล้ว และเป็นการกระทำที่ห่างไกลเกินกว่าเหตุ หลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำที่เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและการกระทำกำลังดำเนินอยู่ ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วางหลักไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๓ การใช้เสรีภาพของผู้ถูกร้องทั้งสามในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์หรือการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ ล้วนเป็นการกระทำที่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เสรีภาพและการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การชุมนุมและการแสดงความคิดเห็นแต่ละครั้ง

รวมถึงข้อเสนอปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ทั้ง ๑๐ ข้อ วิญญูชนไม่อาจคาดเห็นได้ว่าจะมีความมุ่งหมายหรือความประสงค์ในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ แต่การกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งคำร้องไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนเพียงพอถึงความมุ่งหมายและแนวทางที่จะเป็นไปได้ในการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เนื่องจากเนื้อหาในการแสดงความคิดเห็นหรือการรวมตัวชุมนุมเพื่อเรียกร้องทางการเมืองมีมูลเหตุมาจากความไม่ไว้วางใจการบริหารราชการของรัฐบาล และข้อเสนอเพื่อปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นการแสดงความคิดเห็นและการชุมนุมที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ผู้ถูกร้องทั้งสามมิได้มีความมุ่งหมายในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบกับข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นเพียงการกล่าวอ้างโดยอาศัยข้อมูลจากเว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต โดยมีได้ระบุว่าผู้ถูกร้องทั้งสามมีความเป็นไปได้หรือแนวทางในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างไร ผู้ถูกร้องทั้งสามได้แสดงความคิดเห็นโดยสุจริตและมุ่งหวังให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและระบอบการเมืองในประเทศพัฒนาอย่างสุจริตใจ

๓. การชุมนุมของผู้ถูกร้องทั้งสามเป็นการใช้เสรีภาพในการชุมนุมหรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยชอบด้วยกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๔ โดยมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากความไม่ไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล และโครงสร้างของรัฐธรรมนูญที่ไม่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามเป็นเพียงการเรียกร้องทางการเมืองให้รัฐบาลยุบสภา แก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕๙/๒๕๕๖ ที่ ๖๑/๒๕๕๖ และที่ ๖๓/๒๕๕๖ ได้วินิจฉัยว่าการกระทำในลักษณะดังกล่าวไม่ถือเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งข้อเสนอต่อการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่มีถ้อยคำที่มีลักษณะเป็นการดูหมิ่นหรือจาบจ้วงต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด การใช้สิทธิเสรีภาพที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ จะต้องเป็นการกระทำเพื่อ “ล้มล้าง” การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งคำว่า “ล้มล้าง” ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๒ ว่า เป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไป กล่าวคือ ต้องมีเจตนาหรือความมุ่งหมายในการทำลายหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญและหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น เปลี่ยนแปลงจากรบอบประชาธิปไตยเป็นเผด็จการ ซึ่งการใช้เสรีภาพของผู้ถูกร้องทั้งสามไม่มีเจตนาล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

แต่อย่างไร ทั้งนี้ การตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงเหตุผลตลอดจนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ มีความเชื่อมโยงกับข้อความคิดเรื่องสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ และการใช้สิทธิต่อต้านการยึดอำนาจหรือการรัฐประหาร ดังนั้น การกระทำที่เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ย่อมมีเจตนารมณ์ในการป้องกันมิให้มีการใช้สิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อมุ่งหวังให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหารเท่านั้น การใช้สิทธิในการชุมนุมและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในที่สาธารณะเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ไม่ต้องด้วยเหตุผลและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ เนื่องจากผู้ถูกร้องทั้งสามไม่ได้มีความมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร หรือมุ่งหวังให้องค์ประกอบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูญสิ้นไปแต่อย่างไร นอกจากนี้ การใช้สิทธิหรือเสรีภาพแสดงความคิดเห็นในการชุมนุมหรือการนำเสนอข้อเสนอมติ ๑๐ ข้อ ในการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๕๓ ตามหลักการที่ถือว่าพระมหากษัตริย์ “ทรงปกเกล้าแต่ไม่ปกครอง” เป็นหลักการทางรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาเช่นเดียวกับนานาอารยประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของรัฐ การแสดงความคิดเห็นดังกล่าวเป็นไปด้วยความเคารพต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมุ่งหวังที่จะเห็นการปฏิรูปการเมือง แก้ไขรัฐธรรมนูญ และปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มั่นคงอยู่เคียงคู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยดังเช่นนานาอารยประเทศ ไม่ได้มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร หรือมุ่งหวังให้องค์ประกอบของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูญสิ้นไป

๔. ข้อเรียกร้องทางการเมือง ๓ ประการ และข้อเสนอมติ ๑๐ ประการ ในการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ไม่ใช่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่เป็นไปเพื่อส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามวิถีทางที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยข้อเรียกร้องทางการเมืองทั้ง ๓ ประการ ได้แก่ การยุบสภา การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และการหยุดคุกคามประชาชน ล้วนเป็นข้อเรียกร้องทางการเมืองที่มีวิธีดำเนินการอันสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั้งสิ้น กล่าวคือ การยุบสภาเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายบริหารซึ่งใช้ในการถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายนิติบัญญัติในกลไกระบบการเมืองแบบรัฐสภา การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นการดำเนินการตามหมวด ๑๕ ของรัฐธรรมนูญ และการหยุดคุกคามประชาชน เช่น การยุติการดำเนินคดีอาญากับผู้ที่ใช้สิทธิในการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธย่อมสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้ดุลพินิจอย่างพอสมควรแก่เหตุและไม่กระทำการที่ล่วงละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยไม่จำเป็น สำหรับ

ข้อเสนอการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ทั้ง ๑๐ ประการ เป็นไปตามวิถีทางตามกลไกที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญทั้งหมด ไม่ใช่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีเหตุผลดังนี้

ข้อ ๑ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่สอดคล้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หากพระมหากษัตริย์กระทำความผิดทางอาญาต้องถูกตรวจสอบได้โดยรัฐสภา ซึ่งเป็นไปตามหลักที่ว่าย่อมไม่มีผู้ใดอยู่เหนือกฎหมาย หลักการเช่นนี้เป็นที่ยอมรับและดำรงอยู่ในระบอบประชาธิปไตยนานาอารยประเทศ

ข้อ ๒ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสังคมและระบบการเมือง โดยหลักการแล้วในการปกครองระบอบประชาธิปไตย บุคคลทางการเมืองหรือประมุขของรัฐย่อมต้องถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ แม้ในบางประเทศจะมีการคุ้มครองชื่อเสียงประมุขของรัฐที่เป็นกษัตริย์ไว้เป็นพิเศษ โดยบัญญัติให้เป็นความผิดทางอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งเป็นโทษที่สร้างภาระหรือจำกัดสิทธิในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญเกินสมควรแก่เหตุ

ข้อ ๓ เป็นหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของนานาอารยประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อแบ่งความรับผิดชอบในทางทรัพย์สินดังกล่าวอย่างชัดเจน และไม่ให้ความคลุมเครือในเรื่องสาธารณสมบัติของแผ่นดินกับทรัพย์สินที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้ประโยชน์ได้ตามพระราชอัธยาศัย

ข้อ ๔ เพื่อให้เงินแผ่นดินที่มาจากภาษีของประชาชนสามารถนำไปใช้ในการบริหารประเทศได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

ข้อ ๕ เพื่อเป็นข้อเสนอในการจัดระเบียบหน่วยงานของรัฐและองคาพยพต่าง ๆ ของรัฐ

ข้อ ๖ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลแอบอ้างหาผลประโยชน์ในการรับบริจาคเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และเป็นการป้องกันการตั้งสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์โดยมิชอบ

ข้อ ๗ สถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะองค์การตามรัฐธรรมนูญย่อมต้องเป็นกลางทางการเมือง จึงไม่อาจมีพระบรมราโชวาทที่ปราศจากผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เพราะอาจจะทำให้กระทบต่อความเป็นกลางทางการเมือง

ข้อ ๘ หากสถาบันพระมหากษัตริย์ถูกประชาสัมพันธ์เพียงด้านเดียวอาจทำให้เกิดการตั้งสถาบันพระมหากษัตริย์เข้ามาเป็นเครื่องมือทางการเมือง ข้อเสนอดังกล่าวเป็นมาตรการป้องกันการแสวงหาประโยชน์มิชอบจากสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อ ๙ เป็นไปเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์มิให้มีมลทินมัวหมอง

ข้อ ๑๐ เนื่องจากการรัฐประหารเป็นการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ และในเชิงหลักการพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยย่อมเป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญที่มีหน้าที่ในการพิทักษ์การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การห้ามมิให้ทรงลงพระปรมาภิไธยรับรองการรัฐประหารย่อมเป็นไปเพื่อส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและสอดคล้องกับหลักการทางรัฐธรรมนูญทุกประการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรา ๔๙ ศาลไม่อาจมีคำวินิจฉัยให้ยุติหรือเลิกการกระทำได้ เนื่องจากห่างไกลเกินกว่าเหตุ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเพียงพอถึงความมุ่งหมายและแนวทางที่จะเป็นไปได้ในการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ถูกร้องทั้งสามสิ้นสุดยุติแล้วไม่ได้ดำเนินอยู่ รวมไปถึงการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามไม่ใช่การกระทำอันเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของผู้ร้อง

อัยการสูงสุดแจ้งผลการดำเนินการพร้อมส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและชี้แจงต่อศาลว่า สำนักงานอัยการสูงสุดมีคำสั่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแล้วสรุปได้ว่า ผู้ร้องรู้เห็นหรือทราบการกระทำผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และเห็นว่าการปราศรัยของกลุ่มบุคคลดังกล่าวที่เสนอให้พระมหากษัตริย์ยกเลิกการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ยกเลิกการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อทำลายล้มล้าง และล้างผลาญมิให้สถาบันพระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ต่อไป เป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นการกระทำเพื่อเซาะกร่อนบ่อนทำลายให้เกิดความเสื่อมโทรมและอ่อนแอลง ทั้งเป็นการขัดกับหลักการพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ศาลได้รับเอกสารและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่ศาลมีคำสั่งเรียกแล้ว

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

นโยบายสามารถนำประเทศชาติของตน ในอันที่จะก้าวหน้าไปสู่สากลอารยธรรมแห่งโลกโดยสวัสดิสมควรแล้วที่จะพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ข้าราชการและประชาชนของพระองค์ได้มีส่วนมีเสียงตามความเห็นดีเห็นชอบในการจรรโลงประเทศสยามให้วัฒนาการในภายภาคหน้า จึงทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามตามความประสงค์ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นการชั่วคราว พอให้สภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการราษฎรได้จัดรูปงานดำเนินประศาสน์นโยบายให้เหมาะสมแก่ที่ได้เปลี่ยนการปกครองใหม่ ... บัดนี้ อนุกรรมการได้เรียบเรียงรัฐธรรมนูญฉบับถาวรสนองพระเดชพระคุณสำเร็จลงด้วยดีนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรและสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาปรึกษาลงมติแล้วจึงทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายคำปรึกษาแนะนำด้วยความยินยอมพร้อมที่จะตราเป็นรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินได้ เมื่อและทรงพระราชวินิจฉัยถ้วนทั่วกระบวนความแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นสมควรพระราชทานพระบรมราชานุมัติ

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม ประสิทธิ์ประสาทพระราชทานแก่ประชากรของพระองค์ ให้ดำรงอิสสรธิปไตยโดยบริบูรณ์ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ...” โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามฉบับดังกล่าว บททั่วไป มาตรา ๒ บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยย่อมมาจากปวงชนชาวสยาม พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หมวด ๑ พระมหากษัตริย์ มาตรา ๓ บัญญัติว่า องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ มาตรา ๕ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพสยาม มาตรา ๖ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร มาตรา ๗ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี มาตรา ๘ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาลที่ได้ตั้งขึ้นตามกฎหมาย จากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม (ตราขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕) ดังกล่าว เห็นได้ว่าประวัติศาสตร์การปกครองของไทยนั้น อำนาจในการปกครองเป็นของพระมหากษัตริย์มาโดยตลอดนับแต่ยุคสุโขทัย อยุธยา จนถึงยุครัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขของไทยมีพระราชภารกิจสำคัญยิ่งเพื่อรักษาความอยู่รอดของบ้านเมืองและประชาชน โดยจะต้องทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทยเพื่อนำกองทัพต่อสู้ปกป้องและขยายราชอาณาจักรตลอดเวลาในยุคที่ผ่านมา ประกอบกับพระมหากษัตริย์ทรงถือหลักการปกครองตามหลักธรรมแห่งพระพุทธศาสนาและยึดถือทศพิธราชธรรมเป็นหลักในการปกครอง พระมหากษัตริย์ของไทยจึงเป็นที่เคารพรักและศรัทธา เป็นศูนย์รวมจิตใจและความเป็นหนึ่งเดียวกันของปวงชนชาวไทยมาโดยตลอดเป็นเวลาหลายร้อยปี ดังนั้น แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ คณะราษฎรผู้ก่อการเปลี่ยนแปลง

และประชาชนชาวไทยจึงยังคงเห็นพ้องกันอัญเชิญพระมหากษัตริย์เพื่อทรงเป็นสถาบันหลักที่จะต้องคงอยู่คู่กับการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองดังกล่าว โดยเรียกรูปแบบการปกครองนี้ว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และราชอาณาจักรไทยได้คงไว้ซึ่งการปกครองระบอบนี้ต่อเนื่องมาโดยตลอดจนปัจจุบัน แม้บางยุคสมัยอาจมีความเห็นแตกต่างกันในทางการเมือง บางครั้งถึงขั้นมีการยึดอำนาจการปกครองโดยการทำรัฐประหาร แต่สถาบันพระมหากษัตริย์ก็ยังคงดำรงอยู่และเป็นที่เคารพของปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ซึ่งแม้จะมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันก็ตาม อีกทั้ง พระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงเป็นประมุขของรัฐและจอมทัพไทยตามรัฐธรรมนูญและทรงเป็นที่เคารพสักการะของปวงชนชาวไทย ทรงปฏิบัติราชการกิจเป็นสถาบันหลักที่ระคับประคองให้การปกครองของไทยในช่วงเปลี่ยนผ่านกลับเข้าสู่ครรถองการปกครองแบบประชาธิปไตยได้ต่อไป จึงต้องถือว่าการดำรงอยู่ของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ปรากฏในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับนั้น เป็นหลักการอันสำคัญของรัฐธรรมนูญซึ่งไม่อาจจะถูกทำลายล้างลงได้ ดังนั้น การกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะด้วยวิธีทางใดที่เป็นการบ่อนทำลาย ทำให้ด้อยคุณค่าหรือทำให้อ่อนแอลงโดยมีเจตนาทำลายล้างหรือทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ต่อไปไม่ได้ ย่อมเป็นการกระทำเพื่อล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์และมีผลเป็นการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขลงไปด้วย บุคคลจึงไม่อาจอ้างสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อกระทำการใด ๆ ที่เป็นการล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์อันมีผลเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของราชอาณาจักรไทยได้

กรณีจึงมีประเด็นต้องพิจารณาก่อนว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพเพื่อล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์หรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมี คำวินิจฉัยที่ ๑๘ - ๒๒/๒๕๕๕ และคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๒ ไว้แล้วว่า คำว่า “ล้มล้าง” หมายถึง การกระทำที่เป็นภัยร้ายแรงจนสุดวิสัยที่จะแก้ไขให้กลับคืนได้ หรือเป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อทำลายหรือล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไปไม่ให้ดำรงอยู่หรือมีอยู่อีกต่อไป เมื่อพิจารณาข้อเรียกร้อง ๑๐ ประการของผู้ถูกร้อง ประกอบกับถ้อยคำในการปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ แล้วเห็นว่า ข้อเรียกร้องและการปราศรัยปลุกกระดมมวลชนดังเป็นที่ปรากฏทางสื่อออนไลน์จนเป็นที่รับรู้กันได้โดยทั่วไปแล้วนั้น เป็นการปลุกกระดมให้มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองพระราชฐานะขององค์พระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงเป็นประมุขของรัฐซึ่งผู้ใดจะกล่าวหาหรือละเมิดมิได้ โดยได้กระทำในลักษณะที่แสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยการบิดเบือนข้อเท็จจริงและบางส่วนเป็นความเท็จโดยเจตนามุ่งที่จะเซาะกร่อน บ่อนทำลาย ด้อยคุณค่า

เพื่อให้สถาบันพระมหากษัตริย์อ่อนแอหรือทรุดโทรมลง อันเป็นการทำลายล้างสถาบันพระมหากษัตริย์โดยชัดแจ้ง เพราะพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแห่งราชอาณาจักรไทยตามรัฐธรรมนูญและทรงเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชนชาวไทยผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยจะต้องมีผู้รับสนองพระบรมราชโองการในกิจการที่เกี่ยวกับราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ พระราชสถานะของพระมหากษัตริย์จึงทรงเป็นผู้ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ แต่อยู่เหนือความรับผิดชอบใด ๆ โดยมีผู้รับสนองพระบรมราชโองการเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องที่ตนเป็นผู้รับสนองนั้น เป็นไปตามหลัก The King can do no wrong. ซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของนานาประเทศอันเป็นสากล การที่ผู้ถูกร้องอ้างสิทธิหรือเสรีภาพในการพูดและการพิมพ์หนังสือปรากฏการณ์สะท้อนฟ้าสีบสีหาสีบข้อเรียกร้องว่าด้วยสถาบันกษัตริย์ ออกแจกจ่ายเพื่อเรียกร้องให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ โดยมีถ้อยคำทั้งในหนังสือที่พิมพ์ขึ้นและคำปราศรัยบนเวทีดังกล่าว ล้วนเป็นเจตนาที่เป็นภัยร้ายแรงต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ที่จะถูกทำลายลง เห็นได้ว่าเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ อันมีผลเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง ดังได้กล่าวมาแล้ว ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ที่ว่าเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อเรียกร้องทางการเมืองซึ่งได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๔ นั้น เห็นว่า สิทธิหรือเสรีภาพตามที่ถูกอ้างกล่าวอ้างย่อมถูกจำกัดได้ตามเงื่อนไขที่ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญทั้งสองมาตราดังกล่าว กล่าวคือ สิทธิหรือเสรีภาพดังอ้างนั้นย่อมถูกจำกัดได้หากล่วงล้ำไปในกรณีของการรักษาความมั่นคงของรัฐ การคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือความปลอดภัยสาธารณะ เป็นต้น ดังนั้น แม้การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ที่อ้างว่าใช้สิทธิหรือเสรีภาพในการเรียกร้องทางการเมือง ๓ ข้อ คือให้รัฐบาลยุบสภา แก้ไขรัฐธรรมนูญ และหยุดคุกคามประชาชน ซึ่งกรณีที่อ้างยังอยู่ในขอบเขตของการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้ แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏหาได้เป็นดังเช่นที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างไม่ เพราะตั้งแต่วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ กลับมีการเพิ่มข้อเรียกร้องขึ้นใหม่อีก ๑๐ ประการ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีการบิดเบือนหรือเป็นความเท็จให้ร้ายแก่สถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยการชุมนุม การปราศรัย การพิมพ์ การโฆษณา การสื่อความหมายด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่ขัดต่อความมั่นคงของราชอาณาจักรซึ่งปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการทำลายหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งยังก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในสังคมอีกด้วย การกระทำของ

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ดังกล่าว จึงไม่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอีกต่อไป

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า การใช้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ในเรื่องเกี่ยวกับข้อเรียกร้องที่ให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นการใชสิทธิเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙วรรคหนึ่ง และมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เลิกกระทำการดังกล่าวนั้นอีกต่อไป

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ